

Duitsland van democratie naar dictatuur

De geschiedenis werkplaats hoofdstuk 2.3 hava 3

Politieke problemen (1918–1923)

Duitsland werd eind 1918 een parlementaire democratie (**Weimarrepubliek**).

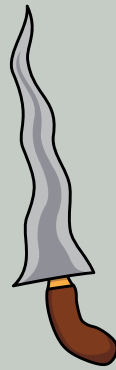
Er was veel politiek geweld:

- linkse (communistische) opstanden
- rechtse knokploegen
- stakingen en muerijen

Politici werden vermoord en er waren mislukte staatsgrepen. Dit geweld intimideerde (maakte bang) en zorgde voor weinig vertrouwen in de democratie.

Inflatie =
waardevermindering van
geld

De dolkstootlegende

- Veel Duitsers geloofden dat Duitsland de oorlog niet had verloren,
- maar “in de rug was gestoken” door democraten, socialisten en Joden.
- Hierdoor verloren mensen vertrouwen in de democratische regering.

Economische problemen

Hyperinflatie (1923)

- De Duitse mark werd bijna waardeloos.
- Prijzen stegen per dag → lonen direct uitgeven.
- Lange rijen, voedseltekorten en hongerdoden.
- Grote woede en wantrouwen tegenover de regering.

Herstelperiode (1924–1929)

Binnenlandse oorzaak:

- Invoering van een nieuwe munt: Rentenmark.

Buitenlandse oorzaken:

- Amerikaanse leningen.
- Verlaging van de herstelbetalingen uit het Verdrag van Versailles.

→ Economische groei en meer vertrouwen

Wereldcrisis (vanaf 1929)

- Amerikaanse banken trokken hun leningen terug.
- Bedrijven gingen failliet.
- Massawerkloosheid (30% in 1932).

Duitsland werd extra hard getroffen omdat het afhankelijk was van Amerikaanse leningen.

Opkomst van Hitler en de NSDAP (1919–1932)

- 1919: Hitler sluit zich aan bij de partij.
- 1920–1925: NSDAP groeit langzaam.
- 1929–1932: Grote groei door de economische crisis.
- 1932: NSDAP grootste partij (37%), maar zonder absolute meerderheid.

In juli 1932 werd de NSDAP de grootste partij (37%), maar zonder absolute meerderheid (meer dan de helft).

Nationaalsocialisme

Een antidemocratische, totalitaire, gewelddadige, extreem nationalistische en racistische politieke beweging.

Belangrijke ideeën:

- Antisemitisme (Jodenhaat).
- Rassenleer: onjuiste theorie over “hogere” en “lagere” rassen.
- Meer leefruimte voor Duitsers.

Van democratie naar dictatuur (1933)

Rijksdagbrand (februari 1933)

- Het Rijksdaggebouw brandde af.
- Hitler gaf de communisten de schuld.
- De communistische partij werd verboden.
- Tegenstanders werden gearresteerd.

Machtigingswet (maart 1933)

- Met intimidatie en beloften kreeg Hitler een meerderheid in de Rijksdag.
- De wet gaf Hitler vier jaar lang alle macht.
- Dit was het keerpunt:
- het einde van de democratie en het begin van de nazi-dictatuur.

De Hitlerjugend

Verplichte jeugdorganisatie voor Duitse jongeren.
Doel: indoctrinatie (beïnvloeden van denken).

Kenmerken van de nazi-dictatuur

- Totalitaire staat: de overheid controleert alles.
- Eén partij: de NSDAP.
- Regime: ondemocratische regering.
- SA en SS intimideren en arresteren tegenstanders.
- Propaganda (Goebbels) beheerst kranten, radio, film en onderwijs.
- Persoonsverheerlijking: Hitler als onfeilbare Führer.
- Geen vrijheid van meningsuiting.

Oorlogsindustrie en voorbereiding op oorlog

- Voorbereidingen op oorlog
- Uitbreiding van het leger.
- Invoering van de dienstplicht.
- Aanleg van autowegen.
- Productie van wapens, munitie, vliegtuigen etc

Werkloosheid daalde → Hitler werd populair.

